

ความเครียด การเผชิญความเครียดและแรงสนับสนุนทางสังคม
ของผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่ได้รับยาเคมีบำบัด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ความเครียด การเผชิญความเครียด และแรงสนับสนุนทางสังคมของผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่ได้รับ
ยาเคมีบำบัด

(STRESS, COPING, AND SOCIAL SUPPORT OF PATIENTS WITH COLORECTAL CANCER
RECEIVING CHEMOTHERAPY)

สุภาพร จงประกอบกิจ 4736898 RAAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ชีราภรณ์ จันทร์ดา, Ph.D. (Nursing), ยูพาพิน ศิริโพธิ์งาม,
D.S.N. (Adult Health Nursing)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยายครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด ระดับความเครียด การ
เผชิญความเครียดและแรงสนับสนุนทางสังคมของผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่ได้รับยาเคมีบำบัด โดยนำทฤษฎีความเครียด
และการเผชิญความเครียดของลาซารัสและ โฟล์คแมนเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจง
จำนวน 50 ราย เป็นผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ
สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสัมภาษณ์สถานการณ์ความเครียดและระดับ
ความเครียด แบบสอบถามความทุกข์ทรมานจากอาการข้างเคียงของการรักษา แบบสอบถามการเผชิญความเครียดและ
แบบสอบถามแรงสนับสนุนทางสังคม ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์สถานการณ์ความเครียดนำมาวิเคราะห์
เนื้อหา (Content analysis) ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงบรรยายและหาค่าความสัมพันธ์โดยใช้
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษา พบว่า สถานการณ์ความเครียดที่เกิดขึ้นจากการได้รับยาเคมีบำบัดแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ
สถานการณ์ความเครียดที่เกี่ยวข้องกับ 1) เกิดอาการข้างเคียงจากการรักษา 2) ความไม่แน่นอนของการรักษา 3) กังวลใจ กลัว
ความเจ็บปวด ทรมาน 4) ค่ารักษาพยาบาล และ 5) การเดินทาง ระดับความเครียดของผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่ได้รับยาเคมี
บำบัดอยู่ในระดับต่ำ ผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่ได้รับยาเคมีบำบัดใช้วิธีการเผชิญความเครียดทั้งด้านการเผชิญหน้ากับปัญหา
ด้านการจัดการกับอารมณ์และด้านการบรรเทาความเครียดร่วมกัน โดยมีสัดส่วนของการเผชิญหน้ากับปัญหามากที่สุด
ผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่ได้รับยาเคมีบำบัด ได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมมากที่สุดจากกลุ่มสมาชิกในครอบครัว กลุ่ม
บุคลากรทางการแพทย์และกลุ่มบุคคลใกล้ชิด ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า ความทุกข์ทรมาน
จากอาการข้างเคียงของการรักษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับความเครียด ระดับความเครียดมีความสัมพันธ์ทางบวก
กับการเผชิญความเครียด และการเผชิญความเครียดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงสนับสนุนทางสังคม ผลการศึกษา
สามารถนำมาช่วยในการวางแผนในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ความเครียดที่เกิดขึ้นจากการได้รับยา
เคมีบำบัด

คำสำคัญ: ความเครียด/ การเผชิญความเครียด / แรงสนับสนุนทางสังคม / มะเร็งลำไส้ใหญ่ / เคมีบำบัด

STRESS, COPING, AND SOCIAL SUPPORT OF PATIENTS WITH COLORECTAL CANCER RECEIVING CHEMOTHERAPY

SUPAPORN CHONGPRAKOBKIT 4736898 RAAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORS: TIRAPORN JUNDA, Ph.D. (NURSING),
YUPAPIN SIRAPO-NGAM, D.S.N. (Adult Health Nursing)**ABSTRACT**

The present descriptive study aimed at investigating stressful situations, stress, coping, and the social support of patients with colorectal cancer who were receiving chemotherapy. The stress, appraisal, and coping model of Lazarus and Folkman (1984) was employed as the conceptual framework of the study. The study sample consisted of 50 patients with colorectal cancer receiving chemotherapy. The patients were recruited by means of purposive sampling. Data were collected by the use of interviews and questionnaires including a demographic characteristics questionnaire, a stressful situation and level of stress interview form, a symptom distress scale, the Jalowiec coping scale, and a social support questionnaire. Qualitative data obtained by the interviews were analyzed using content analysis, while quantitative data were analyzed by means of descriptive statistics and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The findings of the study revealed that stressful situations which caused by chemotherapy can be divided into five causal categories: 1) side effects of the treatment; 2) uncertainty in treatment; 3) anxiety and fear of pain and suffering; 4) medical expenses; and 5) transportation. The overall stress of patients with colorectal cancer receiving chemotherapy was at a low level because the participants of this study had a high level of support from friends/family etc. and they had also learned from their previous experiences with chemotherapy. The patients used problem-focused coping more than emotional-focused coping and palliative-focused coping, and this also alleviate their level of stress. Family members were the most important source of social support for these patients, followed by healthcare personnel and friends and family. Finally, when considering the relationships among the study variables, it was found that symptom distress from side effects of chemotherapy was positively related to the level of stress and the level of stress was positively related to coping, and coping was positively related to social support. The findings of the present study could be used in devising a nursing plan to care for patients with colorectal cancer receiving chemotherapy in a note effective way.

KEY WORDS: STRESS / COPING / SOCIAL SUPPORT / COLORECTAL CANCER / CHEMOTHERAPY

171 pp.